

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

635. Quæ expectativa ex pluribus præferenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

fit. Lott. *loc. cit.*, num. 75. Post acceptationem autem nihil quoque quæri expectanti præter jus simplex implorandi officium Judicis, sensisse videtur *gl. in c. veniens. verbo renunciaſſe. de renunc.* apud Lott. num. 76. Quod ipsum jus non cenſetur præſervatum propter modicum præjudicium, quod fit expectanti, utpote cujus gratia tunc non conſumitur, ſicque ſervari de uſu & ſtylo Curia, tradit Rota *decif. 17. de præb. in novif.* apud Lott. num. 77. qui hoc ipſum tenet *nu. 82.* dum expectativa conceſſa in forma ſimplicis mandati, citans pro hoc Cardin. Caſſad. & c. Idem ſentire videtur Laym. *ad c. ad audientiam. de reſcrip.* num. 1. dum ait: habens gratiam Expectativæ, eo ipſo, quod proviſus non eſt, ſeu collationem nullam accepit, non habet jus ad beneficium, niſi remotè. Idem habet *ad c. in noſtra. tit. eodem. num. 7.* quamvis contrarium ſentiant Chok. *de permur. benef. c. 1. num. 4.* Pariſ. *de reſig. l. 2. q. 23. num. 15.* citans Cardin. & Sarnenſ. & alii apud Lott. num. 78. nimirum per talem acceptationem quaſitum acceptanti jus ad rem. Vide de hoc dicta in precibus primariis. Quod ſi verò expectativa conceſſa in formâ ſimplicis proviſionis, illico ut expectans accepit, licet necdum videatur, habere titulum, dicitur tamen ei jus quaſitum in re vigore iſtius clauſula retroactiva: *pro nunc prout ex tunc.*: quæ ſecutâ acceptatione retrahit gratiam ad tempus datæ. Lott. *loc. cit.* n. 80. & 81. citans Creſcent. *decif. 7. nu. 13. de conceſſ. præb. Put. decif. 290. l. 2.*

Quæſtio 633. Ad qua beneficia vacatura ſe extendant expectativa?

1. **R**eſpondeo primò: non extendere ſe ad beneficia, quæ collator tenetur conferre ad nominationem alterius, vel etiam de conſilio aut aſſenſu alterius; vel etiam quæ ſpectant ad præſentationem non niſi de conſilio vel aſſenſu alterius faciendam. Lott. *l. 2. q. 15. n. 17. & 18.*

2. Secundò, neque extendebant ſe etiam olim expectativæ ad beneficia electiva, aut ſimultaneæ collationis, niſi exprimerentur in individuo. Lott. *l. 2. q. 21. n. 120.*

3. Tertio, quia pauper præſumitur vilis perſona, dum ei conceſſa expectativa, excluditur adhuc à Canonicatibus, & beneficiis conſiſtentibus in Cathedralibus. Lott. *l. 2. q. 48. num. 167.* citans Sta-phil. *de form. expect. ex n. 40.*

4. Quarto, dum conceſſa eſt expectativa de prima præbenda vacatura reſtriſta ad menſes Ordinarios, non capit præbendam vacantem in menſe Januarii, Sede Papali vacante, quamvis Januarius ob ceſſationem regularum eſſet Ordinarius; idque ex verifimili intentione Papæ, quòd loquendo de menſibus ordinariis, intellexerit de menſibus continuis currentibus, non autem de iſtis accidentalibus, ſeu extraordinariis. Card. de Luca *de benef. d. 31. n. 6.*

5. Quintò, expectativa de primò vacante non extendit ſe ad beneficia, quæ optari ſolent, ſive non derogat juri optandi; cum enim talis expectativa per ſe ſolam non inducat reſervationem aliquam, quia non eſt de certo corpore beneficii; nec capit reſervata, præſervat jus optandi in Eccleſiis, ubi conſuetudo eſt optandi. Lott. *l. 2. q. 38. n. 15.*

6. Denique non extendit ſe gratia expectativæ ad beneficia reſignata in favorem, ſed ſuſpenditur tantisper. Card. de Luca *de benef. d. 7. n. 2.* Contra

verò extendit ſe ad reſignata ſimpliciter, & ſi factâ in manibus Ordinarii, etiam in menſibus Apoſtolicis, reſignatione beneficii, ſuper quo erat conceſſa expectativa, ſubintrat expectans, quia beneficium vacat. Pariſ. *l. 2. q. 10. num. 6. & q. 9. num. 24.* citans pro hoc *Æn. de Falcon. de Expect. q. 2. num. 31.* & Rotam. Vide plura dicta de his in precibus, quæ pleraque & hic locum habere videntur.

Quæſtio 634. An ſi Expectativa conceſſa ad primum vacans ſortiri non poſſit effectum ad primum vacans, capiat ſecundò vacans?

Reſpondeo: affirmative. Lott. *l. 2. q. 33. n. 44.* citans *c. cum Eccleſia. de præb. in 6. Gemin. conſ. 30. num. 13.* Corrad. *l. 2. c. 13. nu. 32.* Quod ſi etiam ex dolo malo ſeu in fraudem & odium Titii Expectantis Cajus faceret vacare primò beneficium aliquod tenue, v. g. reſignaret, ut ita impeditur Titius ab aſſecutione pinguioris, quod aliàs futurum erat primò vacans, poſſe, non obſtante illo primo vacante, per reſignationem obtineri adhuc à Titio illud ſecundò vacans pinguius, dicitur in *c. ſi te. de renunc.* Laym. *ibid.* in paraphraſi.

Quæſtio 635. Qua Expectativa ex pluribus concurrentibus præferenda?

1. **R**eſpondeo primò: huic applicari poſſe, quæ generatim Auſtores docere ſolent; nempe in literis iſtiusmodi beneficialibus de providendo, attendi debet tempus datæ, ut is, qui prius gratiam impetravit, alteri ſit præferendus, juxta *reg. in iis 54. in 6.* qui prior eſt tempore, prior eſt jure. Laym. *ad c. duobus. de reſcrip. num. 1.* Quod ſi in literis de providendo, quæ pluribus eodem die ad eandem Eccleſiam datæ apparere non poſſit de prioritare temporis, is præferendus eſt, qui literas prius præſentavit. Si autem duo vel plures ſimul præſentent tales literas eodem die datas, locus eſt gratificationi, ita ut unus ex illis arbitrio Collatorum eligi poſſit, cui beneficium conferant. Ratio horum eſt; quia ambæ gratiæ expectativæ validæ ſunt, quamvis Collatores alterutram rejicere poſſint, ſive contra eam excipere; cò quòd Papa non ſoleat Eccleſiam unam pluribus ejuſmodi mandatis gravare; debeant autem tunc rejicere eam, quæ minoris firmitatis eſt; ſi verò ambæ æqualis firmitatis, poſſunt rejicere, quam voluerint.

2. De ceterò, dum plures præſentant literas Papales, quæ non ſunt de providendo, ſed quibus illis ab ipſo Papa provideretur de eodem ejuſdem Eccleſiæ beneficio, cum pateat, poſteriori datas obreptitias & penitus irritas eſſe, ex quibus nullum jus impetranti acquiri poſſit, nec is earum vigore in poſſeſſionem abſque intruſionis vitio mitti, prioritas præſentationis earum prodeſſe non poſſit. Dum verò tales literæ Papales datæ eſſent eodem die, ita ut de prioritare collationis apparere nequeat, neutra gratia Papalis executioni danda, donec quid certius intelligatur, ita fere Laym. *loc. cit. num. 2.* Obſervandum etiam hic, quòd, ſi uni mandetur provideri ſub conditione, & poſtea alteri abſolutè, & huic poſteriori impetranti conferatur Canonicatus prius quàm alteri; eò quòd necdum conditio dicta impleta eſſet, hunc quoque poſteriore deinceps quoque præferendum eſſe in aſſecutione præbendæ iſti priori impetranti poſteriori recepto ad Canonicatum. *c. ſi pro te. de reſcrip. Quæ decilio*

decisio huic innuitur rationi; quod primò impetranti facta sit gratia conditionalis; si enim absolute facta ei fuisset gratia in allocatione præbendæ, præferendus esset postea iori impetranti, juxta *c. ubi qui rit eod.* Laym, *ad cit. c. si pro te.*

Questio 636. Qualiter habentes expectativam ad beneficium aliquod possint renunciare huic gratiæ, aut illam permutare?

1. Respondeo ad primum: possunt renunciare simpliciter, non autem in favorem; cum ad hoc beneficium non sit virtualiter expectantis, ut illud in alium transferre possit. Laym, *in c. ad audientiam. num. 1. Paris. de resign. l. 2. q. 23. num. 14. & 15. citans Gemin. conf. 127. in fine Boer. decis. 308. num. 1. cum communi.*

2. Respondeo secundo, habentes gratias expectativas ad beneficia vacatura posse illis gratis renunciare absque auctoritate Superioris; quia cessat interesse Superioris; cum per eas non sit quæsitum jus in re, sed tantum ad rem. Laym, *l. c. Paris. loc. cit. citans eisdem; & l. 7. q. 1. num. 97. & 98. citans Coraf. de benef. p. 1. c. 5. num. 15. addit tamen Paris. num. 99. non posse renunciare literis obtentis ad beneficia vacantia sine auctoritate Superioris; eò quod juri in re non possit renunciari absque Superiore, juxta Rotam *decis. 8. de jurep. in novis.* per expeditionem autem literarum & acceptationem videatur quæsitum jus in re beneficii vacantis, citat pro hoc Put. *decis. 90. n. 4. l. 1. & DD. communiter in c. si tibi. de præbendis. in 6. posse tamen & istis gratis ad vacantia absque Superioris Auctoritate renunciari tacite, non capiendi possessionem illorum beneficiorum; cum per impetrationem non obligetur quis beneficio, nisi ceperit possessionem, juxta Abbat. in c. ad audientiam. de rescript. ait idem Paris. loc. cit. nu. 99. & 100. Porro si renunciatio expectativæ etiam ad vacaturum, fiat cum conditione seu pacto adipiscendæ pensionis aut beneficii, simoniaca est, Laym. *loc. cit. citans Abb. in c. ad audientiam. n. 6. & Felin. ibid. num. 11. contra gl.***

3. Respondeo ad secundum: sed neque permutare quis potest expectativam ad vacaturum cum beneficio; cum extendat se solum ad beneficii nondum vacans, & non tribuat jus in re, sed nequidem jus ad rem propriam. Laym, *loc. cit. citans Jo. And. in c. unic. de rerum permutatione. in 6. & Suar. To. 1. de relig. c. 33. de simon. num. 8. ubi docet permutationes beneficiorum odiosas, idè quæ non esse extendendas; cum sint concessionibus quædam contra canones, quibus omnis pactio in spiritualibus est prohibita.*

Questio 637. Quando, & qualiter expirat expectativa?

1. Respondeo primò: dum expectans conficitur beneficium impossibile cum eo, ad quod habet expectativam, *c. si pauper clericus. de præb. in 6.* Laym, *in c. ad audientiam. de rescript. n. 1. item Paris. de resign. l. 1. q. 1. num. 19. citans Calder. conf. 5. de præb. Anch. conf. 214. num. 4. Rom. conf. 356. num. 1. & ait, sic sentire omnes in *c. si pauper.* hæcque intelligenda, dum subsecuta est possessio pacifica dicti beneficii incompatibilis; Laym, *loc. cit. Paris. loc. cit. num. 10. citans plurimas Rotæ decis.**

2. Secundo, expirat morte concedentis, seu mandantis conferre vacaturum, nimirum Papa

dum res adhuc est integra; cum talis expectativa sit gratia non facta, sed facienda, utpote ad incertum, & nondum vacans beneficium collata, nullam omnino provisionem ex parte Pontificis continens; sed merum providendi mandatum, quod morte mandantis expirare solet. Laym, *ad c. si super. de off. & pot. jud. de leg. num. 2. ubi tamen ait, secus esse in gratis jam factis (qualem esse ait, dum Pontifex mandat alicui conferri beneficium jam vacans; quia Pontifex, quantum est ex parte sua, jam per tale mandatum fecit gratiam) seu eas non expirare morte concedentis; neque etiam executionem talis gratiæ suspendi per mortem concedentis, etiam, dum res adhuc est integra, imò etiam si ista gratia necdum acceptata, & executio esset non mera, sed mixta cum aliqua cognitione cautæ; ut dum Papa mandaret in forma *dignum* conferri beneficium vacans, citatque pro hoc Sanch. l. 8. de matrim. d. 28. num. 43. Gutt. 99. can. l. 2. c. 17. & c. aitque id non solum in gratis beneficii Ecclesiastici, sed & dispensationis, absolutionis & c. tenere. Quinimo secus esse ait, dum Papa alicui canonicam ipse conferret, & insuper mandaret Canonicis v. g. aut officiali Episcopi, ut præbendam proximè vacaturam eidem conferant: eò quod in hoc casu gratia est facta à Papa, & executio alteri demandata; citat pro hoc *Glof. in c. si cui. de præb. in 6. & Garc. p. 6. §. 3. num. 305. Tradit quòque Lott. l. 1. q. 29. num. 34. quòd, si Papa concessisset expectativam de beneficio vacaturo cum clausula simili: ex nunc prout ex tunc: gratiam illam usque adeò dici perfectam, ut non expiraret morte concedentis; eò quod per talem clausulam inducta sit talis effectus, & consummatio actus, & sic decisum ait à Rota in *Calaguriana Canonicius.* Vide tamen, quæ ibi subdit *seq. n.***

3. Tertio, expirat per renunciationem expressam vel tacitam; vide plura de his dicta in precibus primariis, quæ huc applicari possunt.

Questio 638. Quando nam expectativa censentur irrita?

1. Respondeo primò: si habens literas Papales ad beneficium vacaturum proximè ipsi renunciaret cum pacto, ut pensionem vel aliud beneficium consequatur, & postea, tacito, quòd jam prius aliam expectativam obtinuerit: quin etiam, si id exprimat, & solum taceat dictam pensionem (si ea jure ac titulo beneficii Ecclesiastici constituta sit) esto, simoniacè obtineatur, expectativa posterior seu secunda est obreptitia, & ipso jure irrita. Laym, *ad c. ad audientiam. de rescript. num. 1. c. 3. ac ita etiam omnia alia, quæ occasione illius, sive propter illud acta sunt pro irritis haberi debent; ruente enim principali, ruit etiam accessorium;* Laym, *ibid. num. 4. Idem ferè tradit Laym. ad c. in nostra. de rescript. num. 6. & 7. ubi, quòd, si quis expectativam consecutus sit, & vel eodem tempore sub eadem data, vel sub diversa aliam expectativam ad aliam Ecclesiam impetrat, posterior expectativa irrita erit, præterquam si constet, aut probari possit, priori renunciatum esse; cujus ratio est, quòd taciturnitas illius prioris expectativæ est taciturnitas rei intrinsecè pertinentis ad rescriptum posterius; quia si Papa veritatem cognovisset, non dedisset, aut certò alio modo dedisset illas posteriores expectativas; ac proinde, cum vel sic (nimirum si duæ vel plures expectativæ, aut similia rescri-*